

Protocol

Radunanza cumünala dals 29.06.2020

- Presidi: Peer-Puorger Victor
- Preschaint: 38 votantas e votants,
giasts preschaints sun:
- Andri Linsel, post da revisiun
- Gianna Poo Rauch, mainascula
- Martina Hänzi, coordinatura da turissem
- S-chüsà: Cla Nogler, Curdin Müller, Marco Mayer e Hannah Mayer
- Scrutinaduras: Georg Luzzi e Gisep Rainolter
- Protocol: Oswald Gian Claudio

---

tractandas	Tema	respunsabel
1	0110 Legislativa Acconsentimaint protocol	
2	0210 Administraziun cumünala Rendaquint	
3	0110 Legislativa Constituziun cumünala da Valsot Adattamaints da la constituziun cumünala	
4	1500 Pumpiers Pumpiers Muttler Adattamaints da la ledscha da pumpiers Valsot	
5	9630 Stabels da la facultà da finanzas Sanaziun don d'aua sala polivalenta Tschlin Dumonda da credit sur da fr. 120'000.00 pella reparatura dal tet tanter la chasa da scoula e la sala polivalenta	
6	8110 Agricoltura Meglioraziun Tschlin Contrats da concessiun pella prelevaziun d'aua i'l territori da Val Pitschna, Val Gronda e Val Puntsot	

8110 Agricoltura

7 **Meglieraziun Ramosch**

Proget da sauaziun, dumonda pell'ütisaziun d'infrastructura cumünala

7900 Planisaziun dal territori

Drets da fabrica

8 8.1. Janett Tschlin SA

8.2. Falegnamaria Curdin Müller SA

8.3. Corporaziun d'Alp Tea Sura

0110 Legislativa

9 **Varia (radunanza cumünala)**

0110 Legislativa

1 Acconsentimaint protocol

L'actuar, Gian Claudio Oswald, dà prelecziun dal protocol da la radunanza cumünala dals 25 da november, il qual vegn approvà cun vusch unanima.

0210 Administraziun cumünala

2 Rendaquint

Il capo manzuna, ch'in connex cull'introducziun dal model da contabilità armonisà (HRM2) haja dat gronds adattamaints. Las structurassun gnüdas modernisadas. Consequentamaing as müda eir il möd da preschantar il resultat. El giavüscha chi gnian fattas dumondas, schi vess da dar intschertezzas.

RendaquintQuint economic

Il capo preschainta il resultat dal quint economic, il bilantsch e las cifras indicativas. Cun entradas da frs. 11'942'164.88 ed expensas da frs. 9'938'067.61 resulta pel on 2019 ün guadogn net da frs. 2'004'097.27. Il quint d'investiziuns demuossa, ch'il on da gestiun sün gnüdas realisadas investiziuns chi surpassan las entradas per fr. 536'455.99. Our dal motiv cha'l cumün dispuona sur d'avuonda mez nu s'es stat sforzà da tour sü mez esters. Ün grond müdamaint chaschunan las amortisaziuns. Il passà vaivan las autoritats cumünalas daplü pussibilitats d'amortisar investiziuns fattas culs mezs dal resultat da gestiun. Cul nouv model nun es quai plü pussibel, las quotas d'amortisaziun sun dattas avant. Implü manzuna el cha l'import da fr. 7'887.40 chi figüra i'l quint economic es la part cha'l cumün ha survgni our dal congual cullas dittas da surtrattas da vias in connex cullas retscherchas da la CUMCO.

Bilantsch 31.12.2019

A man d'üna survista da cifras e da diagrams preschainta il capo il bilantsch pels 31 da december 2019. Las graficas pussibilteschun üna survista co cha las finanzas cumünalas s'han svilupadas d'urant ils ultims trais ons. La facultà finanziaria s'ha sbassada per ün zich, invezza s'ha la facultà administrativa augmantada. Prol chapital ester ed il chapital agen as po constatar ün simil svilup. La munaid'estra ha tut giò ed il chapital agen es creschü. Il chapital agen importa pels 31 da december 2019 frs. 13'298'470.76.

Jon Duri Tratschin dumonda quant ot cha'l fit da l'impraista da la PostFinance es. Il capo nu sa quai precis, mo el craja cha quel es intuorn da 0.6%. Andri Lansel da la Lischana Fiduzairi SA manzuna plü tard, cha quel fit d'eira fixà pro 0.2%.

Cifras indicativas

A man da dattas da finanzas chi sun gnüdas cultivadas daspö l'on 2008, spiega il capo differents svilupps. La situaziun finanziaria d'eira fingià plü bod intacta, ha però pudü gnir amegldrada continuant. Il cumün dispuona, adonta d'investiziuns annualas fich otas, d'üna basa finanziaria fich sana. Avant l'introducziun dal model da contabilità armonisà d'eira gnü amortisà fich bier. Las entradas d'impostas da persunas natüralas s'han sbassadas ils ultims ons. Il chapital agen s'ha i'l passà augmantà fich ferm, quai sco consequenza dals guadogns ots.

Georg Luzzi dumonda schi fluischan fingià mezs in connex cul proget da l'implant idraulic dal GKI, o cur cha davart dal cumün as fa quint culs fits d'aua. Il capo spiega, cha la part da l'implant a Prutz our il Tirol saja fingià realisada e pudess gnir tutta in funcziun. Tenor las infuormaziuns chi sun avantman prol cumün, prevezzan quels da tour in funcziun l'implant cun retard d'urant l'on 2022. A partir da quel mumaint as quinta cun fits d'aua da raduond fr. 500'000.00 l'on.

Jon Duri Tratschin dumonda our da che motiv cha las endradas d'impostas sun chaladas e co chi stetta cull'Acla da Fans. Sülla prüma dumonda spiega il capo cha quai nu saja cuntschaint. Quellas cifras tschüffa il cumün sainza detagls. Uschè chi po be gnir speculà che chi sun ils motivs. In connex culla gestiun da l'Acla da Fans orienscha il capo, cha'l stadi in connex cun quella gestiun nu s'ha megldrà. Cha las consequenzas da corona han pegiorà quella inavant. Sper il fat cha la gestiun s'ha sbassada han eir ils transferimaints da chapital cull'Acla immobiglias SA causà gronds problems. La liquidità da l'Acla da Fans es

fich tendüda. Scha quels mezs vegnan transferits inavo ill'Acla da Fans, sarà quella almain darcheu liquida. Per schoglier ils problems economics invezza es da tscherchar inavant soluziuns e d'examinar in che fuorma cha'l cumün po spordscher man.

Quint d'investiziuns

Il manader tecnic ed il manader da l'uffizi forestal infuorman sur dal quint d'investiziun e spordschan üna survista dals progets, vi dals quals es gnü lavurà d'urant l'on 2019.

Via da velos Ovella - via Engiadina

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 1'611'900.00	fr. 1'620'000.00
Quint 19	fr. 298'038.00	fr. 473'487.70

Via da velos Ischla Rov - Strada

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 10'000.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 8'202.90

Via Plan da Muglin - Stradun

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 810'700.00	fr. 1'657'000.00
Quint 19	fr. 465'192.00	fr. 913'598.85

La Crusch – Plaz Sura

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 39'700.00	fr. 548'600.00
Quint 19	fr. 45'035.55	fr. 561'629.20

Bügl Pitschen - Pedval

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 35'900.00	fr. 1'180'400.00
Quint 19	fr. 38'947.65	fr. 1'095'253.35

Infrastructura Chaflur

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 16'900.00	fr. 185'000.00
Quint 19	fr. 3'292.75	fr. 98'834.40

Condot d'aua Seraplana

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 9'000.00	fr. 115'000.00
Quint 19	fr. 9'715.90	fr. 100'734.60

Inchaschamaint funtana Sot Schinera

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 50'000.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 42'127.70

Provedimaint d'aua – taxas d'attach

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 45'000.00	fr. 0.00
Quint 19	fr. 24'994.00	fr. 0.00

Provedimaint d'aua persa – taxas d'attach

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 45'000.00	fr. 0.00
Quint 19	fr. 24'274.00	fr. 0.00

Lingia meteora Schilan

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 8'300.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 7'982.35

Chanalisaziun Sclamischo

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 0.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 14'759.05

Cuntschet Brancla

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 40'000.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 23'917.50

Quartier Plan da Muglin planisaziun

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 20'000.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 22'260.35

Zona da sveltezza 30

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 20'000.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 12'402.15

Revisiun planisaziun da zonas

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 30'000.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 21'772.90

Chamonna Pradatsch

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 40'000.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 20'830.95

Sviamaint via da god Clisot

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 0.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 45'780.20

Sanaziun via da god Martina - Vadrain

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 0.00
Quint 19	fr. 0.00	fr. 5'434.50

Sanaziun via da god Zuort

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 293'196.00
Quint 19	fr. 306'1115.30	fr. 263'817.00

Sanaziun via da god Mundaditsch

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 41'000.00
Quint 19	fr. 3'571.40	fr. 27'981.75

Sanaziun via da god Plajazan

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 200'000.00
Quint 19	fr. 79'200.00	fr. 130'484.55

Sanaziun via da god Chomp Survi

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 450'000.00
Quint 19	fr. 187'000.00	fr. 390'106.85

Sanaziun repairs Martina Mingèr sectur G

	Entradas	Sortidas
Preventiv 19	fr. 0.00	fr. 180'000.00
Quint 19	fr. 71'231.80	fr. 83'277.65

Total

	Entradas	Sortidas	investiziuns nettas
Preventiv 19	fr. 3'262'200.00	fr. 6'485'900.00	3'223'700.00
Quint 19	fr. 1'498'423.30	fr. 4'135'969.20	2'637'545.90

Il capo agiundscha a las explicaziuns dal manader tecnic e dal manader da l'uffizi forestal ch'in connex culla dumonda da BAB pella realisaziun da la via da velo Ischla Rov – Strada haja dat problems culs uffizis chantunals. La posiziun davart da l'uffizi per la natüra e l'ambiant in quist connex nun ha satisfat. Per pudair entrar in ün dialog culs uffizis es reuschi d'arrandschar üna visita oculara. A chaschun da quella s'haja pudü discussiunar sur da lur pretaisas in quist connex. Sül lö es lura stat pussibel da persvader da surponderar lur opiniun ed i s'ha s-chaffi üna basa per cuntinuar cul proget. In connex culla realisaziun da la via da velos Ovella, quai chi pertocca la part dal traiget tanter il plazzal da fabrica dal GKI e la deponia Prà Dadoura, sun gnüts calculats cuosts fich ots. Ultimamaing ha gnü lö üna sezzüda culs mainafabrica dal GKI, quels han signalisà interess vi da la realisaziun da la via per quel traiget. Els douvressan quella pel rest da la dūrada da fabrica e füssan prontos da realisar quella e surpigliessan eir ils cuosts per quel traiget chi fessan adöver. Il capo ha davo quella sezzüda amo gnü üna discussiun cul directur las Ouvras Electricas d'Engiadina e quel ha confermà l'intent e la prontezza davart dal GKI. Quist fat es pel cumün e pella Regiun fich allegraivel. La realisaziun da quist traiget vess cuostü fich blier.

Revisiun dal rendaquint – Lischana Fiduziari SA

Andri Lansel, rapreschantant da la büro da revisiun Lischana Fiduziari SA, spiega il resultat da lur revisiun dal rendaquint 2019. A chaschun da lur revisiun, chi ha chattà lö quist on in lur büros e na ils büros da l'administraziun cumünala, han els examinà las lavurs da rendaquint. Quellas as preschaintan in ün fich bun uorden e sun fattas minuziusamaing. La collavuraziun culla manadra da finanzas ed il manader tecnic es fich allegraivla, il barat d'infuormaziuns funcziuna bainischem. Grazcha il nouv model da contabilità armonisà as po far congruals cun quels cumüns chi han eir fingià introdüt quel. In Chantun Grischun han 104 cumüns introdüt quel sistem. Il congrual demuossa per exaimpel cha'l cumün da Valsot hat ün Cash-Flow pro abitant da fr. 2'400.00, la media da quels 104 cumüns as mouva pro fr. 1'300.00. Il dabun pro abitant a Valsot es fr. 7'700.00, la media as mouva pro 6'700.00. Quel congrual demuossa cha la substanza finanziaria dal cumün sco eir il resultat dal quint economic as mouvan sün ün fich bun nivel. In nom dal post da revisiun racumonda Andri Lansel a la radunanza da far bun il rendaquint.

Cumischn sindicatorica - Jon Pitschen Janett

Sco rapreschantant da la cumischiun sindicatorica infuorma Jon Pitschen Janett sur da lur revisiun. A chaschun da quella controllan els in prüma lingia scha las decisiuns da las instanzas sun eir gnüdas executadas correctamaing. Quai sun per exaimpel ils quints da taxas d'attach. Eir el conferma cha la lavur vegn fatta pella plaina cuntantezza e propuona da far bun il rendaquint e da dar dis-charg als raspunsabels.

La radunanza va d'accord cul rendaquint preschantà e til acconsentischa.

Progets conclüts dūrant l'on 2019

Il nouv model da quint pretenda cha la radunanza vegn orientada sur da tuot ils progets chi sun gnüts conclüts dūrant l'on da gestiun. Il manader tecnic ed il manader da l'uffizi forestal infuorman eir in quista fatschenda.

Inchaschamaint funtana Sot Schinera

Credit acconsenti	fr. 50'000.00			
Cuosts effectivs	fr. 42'127.70	differenza	fr. - 7'875.30	- 15.75%

Condot d'aua Seraplana

Credit acconsenti	fr. 115'000.00			
Cuosts effectivs	fr. 100'734.60	differenza	fr. - 14'265.40	- 12.40%

Infrastructura plan d'areal Chafalur

Credit acconsenti	fr. 380'000.00			
Cuosts effectivs	fr. 322'066.40	differenza	fr. - 57'933.60	- 15.25%

Infrastructura Chafalur

Credit acconsenti	fr. 185'000.00			
Cuosts effectivs	fr. 98'353.40	differenza	fr. - 86'646.60	- 46.83%

Zona da sveltezza 30

Credit acconsenti	fr. 30'000.00			
Cuosts effectivs	fr. 26'448.25	differenza	fr. - 3'551.75	- 11.84%

Sanaziun infrastruttura La Crusch- Plaz Sura

Credit acconsenti	fr. 548'600.00			
Cuosts effectivs	fr. 561'629.20	differenza	fr. + 13'029.20	+ 2.37%

Sanaziuns vias da god: Zuort, Mundaditsch, Punt Resgia e strasoras

Credit acconsenti	fr. 875'000.00			
Cuosts effectivs	fr. 873'602.70	differenza	fr. - 1'397.30	- 0.16%

Sanaziun repairs Martina Mingèr

Credit acconsenti	fr. 155'000.00			
Cuosts effectivs	fr. 83'277.65	differenza	fr. - 71'722.35	- 46.00%

Sanaziun repairs Motta Mundin

Credit acconsenti	fr. 90'000.00			
Cuosts effectivs	fr. 90'201.80	differenza	fr. + 201.80	+ 0.22%

Rendaquint da la meglioraziun Tschlin

Il capo preschainta il rendaquint 2019, quel vegn manà da la manadra da finanzas dal cumün. El spiega las singulas posiziuns ed aintra in ün per imports plü gronds. Prols cuosts sun quai las sortidas da las lavurs tecnicas chi s'amuntan a fr. 65'220.45, ils cuosts da construcziun da vias da fr. 366'509.85 ed ils cuosts da la sauaziun chi s'amuntan a fr. 65'639.80. Pro las entradas sun quai las subvenziuns federalas e chantunales sur da fr. 196'532.00 respectivmaing fr. 137'873.00, sco eir las cuntribuziuns dals proprietaris da terrain sur da fr. 116'319.00. Total stan uschè visavi entradas frs. 475'547.60 a sortidas da frs. 538'736.17 quai chi lascha resultar ün s-chavd da frs. 63'188.57. El manzuna eir cha l'import da transport da la perdita chi s'amunta pels 31 da december a fr. 509'072.35 vegn plü tard scumparti süls possesurs da terrain. La radunanza va d'accord cul rendaquint preschantà e til acconsentischa.

Rendaquint Bun Tschlin (per cogniziun)

Martina Hänzi preschainta il rendaquint 2019. Qua stan visavi entradas fr. 87'668.45 a sortidas da frs. 108'674.06 quai chi lascha resultar ün s-chavd da frs. 21'005.61. Ella manzuna in quist connex, cha ad üna sezzüda da la cumischiun d'eira gnü decis da douvrar ils mezs chi toccan a'l Bun Tschlin per progets e pella promoziun dals interess cumünaveils. Dūrant l'on 2019 han els tut part a la faira commerciala a Weinfeld,

els han organisà la prüma festa da biera da muntogna (Bergbierfestival). Els han eir publichà inserats da propaganda i'l Allegra. Implü sun gnüts realisats sets da maisa dal Bun Tschlin. Il capo manzuna cha quist quint vegn apporvà da la società da Bun Tschlin. La radunanza piglia cognizun dal quint.

Jon Pitschen Janett manzuna chi saja gnüda fatta la revisiun dal rendaquint. Las lavurs sun gnüdas fattas fich bain, tuot la contabilità es manada netta e preschantà in bun uorden.

0110 Legislativa

3 **Constituziun cumünala da Valsot**

Adattamaints da la constituziun cumünala

Il capo explica cha daspö la fusiun s'haja pudü constatar cha la constituziun da andit ad ün per adattamaints. In quist connex ha il manader da l'administraziun preparà adattamaints radschunaivels. In üna examinaziun preliminarà tras l'uffizi da cumüns chantunal sun gnüdas fat correcturs vi da la proposta mo eir vi dad artichels chi sun d'attadar tenor ledschas superiurars. La suprastanza ha deliberà tenor quai seguainta proposta a man da la radunanza:

artichel 10

Dürada d'uffizi La dürada d'uffizi per commembers da las autoritats cumünalas importa quatter ons. **La reelecziun es pussibla.**

Jon Duri Tratschin disch ch'el saja stat stut da quista tractanda. Cha davart dal cumün as vess el aspettà cha la populaziun füss gnüd'orientada activamaing sur da quista proposta. Per tschüffer il text culla proposta s'ha el stuvü drizzar a'l chanzlist, quel til haja lura tramis per e-mail la constituziun repassada cullas propostas d'adattamaints. Cha pro oters cumüns in Engiadina Bassa haja el vis cha quai vegn fat plü bain. Sia cuntraproposta es da limitar il temp d'uffizi sün 12 ons, dimena sün maximalmaing duos reelecziuns.

Gisep Rainolter es eir da lavis cha üna limitaziun dal temp d'uffizi maina avantags, i sto dar müdamaints cur cha la limita es raggiunta. Cul temp stuvevan gnir integrats giuvnas/giuvenas abitants ed abitantas illas autoritats cumünalas, quai chi'd es bainquant plü simple cun üna limitaziun dal temp d'uffizi. El es implü da l'avis cha simlas decisziuns vessan da gnir fattas a l'urna. In quist connex manzuna el cha a las radunanzas cumünalas da l'on 2019 sajan stats preschaints 12, 28 e 46 votantas e votants. Il purtret cha'ls resultats relaschan nu sun rapreschantativs pel magnamaint. Tenor sias retscherchas sun in cumün 50% dals abitants legitimats d'ir a vuschar, però fa be üna pitschna part advöer dal dret. Tras üna votumaziun a l'urna as pudess raggiundscher üna plü ota partecipaziun da votantas e votants. Eir cul termin da desditta da las autoritats nu va el d'accord, el propuona da spostar quel sün ün termin plü ad ura, per chi resta avuonda peida da tscherchar novs candidats. Las elecziuns stuvevan chattar lö in avuost o in settember, uschè chi resta daplü peida per tscherchar candidats.

Dumenic Häfner manzuna ch'el nun va d'accord cha la radunanza chatta lö ün lavurdi. I da fich blera glieud chi'd es absainta d'ürant l'eivna our da motifs da scoulaziun mo eir da lavur. Inavant giavüscha el cha las infuormaziuns dals temas da radunanza han da gnir publichats sülla pagina d'internet, per cha minch'ün as po infuormar plü bain pussibel. Eir as pudess far adöver da las medias socialas. El es da l'avis chi füss da spostar las decisziuns in connex cull'adattamaint da la constituziun.

Angelo Horber manzuna ch'el ha fat part quella jada da la fusiun dal cumün da Valsot a la cumischiun chi s'ha occupada cun quist tema. Quella jada d'eira el da l'avis chi nu bsögna ingüna limitaziun dal temp d'uffizi il capo però bain. Uossa s'ha quai para müdà. El es hoz da l'avis ch'üna limitaziun dal temp d'uffizi es fich importanta. Latras as po garantir cha davo üna dürada limitada daja müdamaints illas autoritats. Dal listess avis es el eir in connex culla carica dal cumandant da pumpiers. Schi restan adüna ils listess a la testa va pers il svilup.

Corsin Häfner es eir da l'avis ch'ün müdamaint da las personas illas autoritats porta avantags e schanzas. El manzuna ch'in cas da corona füssan commembers plü giuvens plü pac periclitats sco glied plü veglia. El es inavant eir da l'avis ch'üna limitaziun dal temp d'uffizi fa sen.

Jon Pitschen Janett disch cha plü bod as gniva bleras jadas a savair pür al di da l'elecziuns chi chi sun ils candidats.

Otto Barblan intuna ch'el va plainamaing d'accord culla proposta da la suprastanza

Martin Bischoff disch ch'el ha gnü il prüm mumaint l'impreschiun cha quist sajan metodos dad oters pajais d'abolir la limitaziun dal temp d'uffizi. Schi's resguarda però quant greiv chi'd es a tscherchar candidats va el d'accord culla proposta. El manzuna chi saja important chi'd es ün team al timun chi fa buna lavur e cha'l proverbi "never change a winning team" dimena "na müdar ün team chi ha success" tuorna in quist cas plainamaing. Quel chi'd es cunter quist adattamaint stuvess consequentamaing candidar per üna carica, inschnà nu fa sen da's metter cunter.

Duri Janett sustegna la proposta d'üna limitaziun dal temp d'uffizi da 12 ons, dimena duos reelecziuns. Ad el nu plascha l'impissamaint d'abolir la limitaziun.

Il capo piglia posiziun süls differents votums. El manzuna in quist connex cha pro la fusiun d'eira gnü giavüschè chi nu vegn decis a l'urna per chi's possa manar üna discussiun sur da las singulas tractandas in radunanza cumünala. A regard üna limitaziun dal temp d'uffizi o na existan differants maniamaints. Tenor la constituziun valabla esa previs cha las votantas ed ils votants preschaints pon decider sur da las tractandas. Our da quel motiv nu vezza el la necessità da spostar la decisiun in connex cul adattamaint da la constituziun. Sur dal möd da vuschar as po discussiunar ad ün'otra radunanza. El manzuna repetidamaing cha tuot ils adattamaints chi vegnan hoz suottamiss a la radunanza sun gnüts examinats da l'uffizi da cumüns Chantunal, e quels han dat lur acconsentimaint per quels.

La radunanza decida cun 25 vusch cunter 12 vuschs pella proposta da la suprastanza. La cuntraproposta prevezzaiva üna limitaziun dal temp d'uffizi sün 12 ons. La limitaziun dal temp d'uffizi vegn abolida.

artichel 11 Demischiun

Mincha commember d'ün'autorità cumünala ha d'inoltrar sia demischiun in scrit a la suprastanza cumünala fin il plü tard als 30 da gün **avant l'elecziun respectiva**.

Gisep Rainolter fa la proposta d'adattar quel termin süls 30 d'avrigl.

La radunanza decida cun 24 vusch cunter 1 vusch pella proposta da la suprastanza.

artichel 27 Protocol

Ils organs cumünals fan protocols separats chi infuorman almain davart las decisiuns, davart ils resultats da las elecziuns sco eir davart eventualas contestaziuns concernent la violaziun da disposiziuns da cumpetenzza e da procedura. Ils protocols ston gnir suottascrits dal chanzlist e – davo l'approvaziun expressa obain in silenzi – dal capo.

Il protocol da la radunanza cumünala vegn publichà il plü tard 1 mais davo la radunanza in möd üsità in cumün. Resguardond las disposiziuns davart la protecziun da datas daschan gnir publichats ils protocols eir in medias electronicas.

Protests cunter il protocol da la radunanza cumünala ston gnir inoltrats in scrit a la suprastanza cumünala infra il termin d'exposiziun da 30 dis. Els vegnan trattats a chaschun da la prosma radunanza cumünala, e pür davopro vegn approvà il protocol.

La radunanza va d'accord culla proposta, e tilla approvescha cun vusch unanima.

artichel 28
Invista i'ls
protocols

Ils protocols da la radunanza cumünala stan a disposiziun **per tour invista a minchün.**

La radunanza va d'accord culla proposta, e tilla approvescha cun vusch unanima.

artichel 31
Cumpetenzas

La radunanza cumünala ha las seguaintas cumpetenzas:

5. ella es autorisada da cumprar, da vender e d'impegnar proprietà fundiaria sco eir da conceder e da schoglier servituts ed agravis fundiaris;

La radunanza va d'accord culla proposta, e tilla approvescha cun vusch unanima.

artichel 32
Convocaziun,
tractandas

La radunanza cumünala vain convocada da la suprastanza cumünala.

I po gnir decis be davart ogets da trattativas chi sun indichats illa glista da tractandas. Quella sto gnir publichada almain **desch** dis avant la radunanza cumünala.

Jon Duri Tratschin es da l'avis cha'ls termins da radunanza stuvevan gnir dats cuntschaint plü ad ura. La proposta da desch dis nu basta.

Corsin Häfner es eir da l'avis cha'l termin da radunanza stuvev gnir dat part plü ad ura sco desch dis.

La radunanza decida cun 33 vusch cunter 1 vusch pella proposta da la suprastanza. La cuntraproposta prevezzaiva üna dürada da daplü sco 10 dis pella publicaziun da la bannida da radunanza.

artichel 45
Incumbenzas e
cumpetenzas

6. decider davart expensas fin ad ün import da fr. **100'000.00** per per la listessa fatschenda e fin a fr. **30'000.00** per expensas chi's repetan minch'on.

La radunanza decida cun 35 vusch cunter 1 vusch pella proposta da la suprastanza.

artichel 52
Cumposiziun

Il cussagl da scoula as cumpuona da tschinch commembers, ün da quels es il suprastant dal departamaint da scoula, cultura e turissem. El as constituischa svesv.

La radunanza va d'accord culla proposta, e tilla approvescha cun vusch unanima.

IV. Cumün da vaschins

artichel 67

Drets (scholt)

La radunanza va d'accord culla proposta, e tilla approvescha cun vusch unanima.

Remarcha:

Implü vegn decis chi ha da gnir manzunà i'l protocol il tema d'üna votumaziun a l'urna.

1500 Pumpiers

4 Pumpiers Muttler

Adattamaints da la ledscha da pumpiers Valsot

Analog a la costituziun sun eir in connex culla ledscha da pumpiers gnüts constatats puncts chi fess sen d'adattar. La suprastanza ha repassà la ledscha e propuona a la radunanza da rimplazzar l'artichel 4 da la ledscha actuala tras ils seguaints duos artichels:

artichel 4**Art. 4 / deliberaziun dal servezzan activ****1 Las seguaintas personas sun deliberadas dal servezzan activ da pumpiers:**

- a) personas cun funcziuns officialas chi nu sun cumpatiblas cul oblig da prestar servezzan activ da pumpiers (sco per ex. schef dal stab da crisa resp. stab directiv cumünal, partezipaziun al servezzan da catastrofas e.o.p.)
- b) personas cun ün impedimaint spiertal o corporal cumprovabel
- c) personas chi'd educeschan sulettas lur uffants ill'età prescolara e l'età da la scoula obigatoria,
- d) personas chi fan part ad ün'organisaziun d'intervenziun d'urgenza o d'ün corp da pumpiers d'ün'intrapraisa (sco per ex. servezzan da salvamaint sanitari, pulizia e.o.p)

2 La suprastanza cumünala po deliberar in cas motivats ad ulteriuras gruppas da personas dal servezzan activ da pumpiers.

artichel 5

Art. 5 / deliberaziun dal dovair da far servezzan da pumpiers e da la taxa da cumpensaziun**1 Las seguaintas personas sun deliberadas dal dovair da far servezzan da pumpiers sco eir da la taxa da cumpensaziun:**

- a) il capo cumünal in uffizi
- b) personas chi fan servezzan activ in ün corp da pumpiers d'ün'intrapraisa, premiss cha quel es approvà dal Chantun
- c) personas chi'd han prestà servezzan activ d'ürant 12 ons in surpigliond funcziuns da cader sainza interrupziun
- d) personas cun attest da la sgüranza d'invalidità
- e) duonnas d'ürant il temp da gravidanza ed a partir da la naschentscha fin cha l'uffant accumulscha 1 on

2 Da duos partenaris chi vivan in üna chasada (maridats, in partenadi registrà o in concubinat) es obliada be üna persuna da far servezzan da pumpiers. Relevanta per la fin dal dovair da far servezzan da pumpiers es l'età da la persuna cul guadogn principal.**3 La suprastanza cumünala po deliberar ad ulteriuras gruppas da personas dal dovair da far servezzan da pumpiers e da la taxa da cumpensaziun.**

La radunanza va d'accord culla proposta, e tilla approvaescha cun vusch unanima.

9630 Stabels da la facultà da finanzas

5 Sanaziun don d'aua sala polivalenta Tschlin

Dumonda da credit sur da fr. 120'000.00 pella reparatura dal tet tanter la chasa da scoula e la sala polivalenta

Il manader tecnic spiega il problem in connex cull'aua chi aintra illa sala polivalenta a Tschlin. Quella sfuondra sülla piazza sur il fabricat chi collia la chasa da scoula culla sala polivalenta e sorta i'l stabilimaint pro l'entrada illa sala polivalenta. Insembel cun ün perit sun gnüdas discussas, a chaschun d'üna visita occulara, las pussibilitats per reparar quai. Tenor l'offerta per la varianta pitschna s'amuntan ils cuosts sün raduond fr. 13'300.00. Schi's vezzess d'ürant quellas lavurs chi'd es da refar tuot la piazza per cumadar il don, schi s'augmantessan ils cuosts sün ca. fr. 120'000.00 (offerta Albert Mayer CHF 91'000.00 + asfaltaziun CHF 27'000.00). Important in quist connex es, cha sco prüm vegn examinà scha las lavurs tenor l'offerta pitschan bastessan per reffar il don. Be scha quai nun es pussibel vegnan realisadas las lavur grondas.

La radunanza va d'accord culla proposta, e tilla approvescha cun vusch unanima.

8110 Agricoltura

6 Meglioraziun Tschlin

Contrats da concessiun pella prelevaziun d'aua i'l territori da Val Pitschna, Val Gronda e Val Puntsot

In connex culla prelevaziun d'aua il territori da Val Pitschna, Val Gronda e Val Puntsot vaiva la miglioraziun da Tschlin fingià realisà üna prelevaziun d'aua our da quels auals. Sün via uffiziala sto uossa però gnir tut davo da dar l'acconsentimaint davart dal cumün. Our da quist motiv es gnü redigi ün contrat da concessiun. Parallel a la concessiun cumünala ha eir il Chantun dat la concessiun pella prelevaziun da l'aua. Las quantitats minimalas d'aua sun gnüdas decretadas in quella tras l'uffizi Chantunal. Il cumün ha surtut quellas valurs analog quella concessiun. Scha quellas vessan da subir ün adattamaint schi vala quai eir pella concessiun davart dal cumün. La concessiun davart dal chantun fuorma correspudentamaing üna part integrala dal contrat da concessiun cumünal.

La radunanza va d'accord cul intent, e til approvescha cun vusch unanima.

8110 Agricoltura

7 Meglioraziun Ramosch

Proget da sauaziun, dumonda pell'utilisaziun d'infrastructura cumünala

Il capo spiega cha la lingia d'aua da sauaziun tanter Urtatschs e Buorcha, cha la Società da miglioraziun da Ramosch ha realisà insembel cul provedimaint d'aua dal anteriur cumün da Ramosch nu serva our da differents motivs plü pel scopo previs. Il Chantun fa perquai difficultats cun subvenziunar l'import impuondü da frs. 300'000.00.

Il capo orientescha ch'el haja discus cun Cla Nogler, president da la Società da miglioraziun da Ramosch, e sar Martin Bundi da l'uffizi d'agricoltura e geoinfuormaziun la problematica. In connex cul proget dal provedimaint d'aua dal anteriur cumün da Ramosch sun gnüdas strichadas subvenziuns vi dals cuosts calculats ill'ottezza da fr. 375'000.00. Quai füss stat la partecipaziun previssa da la Società da miglioraziun da Ramosch vi dal provediamaint d'aua. Causa chi nun han finalmaing pudü gnir trattas a nüz ingünas sinergias, nun es flui quist import davart da la Società da miglioraziun Ramosch. Siand cha la lingia es gnüda fabricada cun ün permiss anteriur sainza chi saja gnüda rivida üna etappa da fabrica, nu sun fluidas neir las subvenziuns a la Società da miglioraziun Ramosch.

La Società da miglioraziun da Ramosch dumonda uossa al cumün sch'ella possa far adöver da'l surscul dal reservuar cumünal, incl. l'infrastructura chi maina l'aua aint il reservuar e cha'l cumün declera l'import da frs. 300'000.00 sco contribuziun per quists drets. In quista maniera as poja presümer cha'l Chantun reponderescha sia decisiun e subvenziunescha cul proget da sauaziun eir l'import da frs. 300'000.00. I nu fluissan ingüns mez tanter il cumün e la Società da miglioraziun da Ramosch. Per la realisaziun dal proget

da sauaziun esa però decisiv scha l'import da frs. 300'000.00 vain subvenziunà o brich. Per finir va via tuot l'implant da sauaziun davo la realisaziun al cumün.

Andri Cantieni, vicepresidente da la meglioraziun da Ramosch, conferma las explicaziuns dal capo cumünal. El manzuna cha a la società da meglioraziun da Ramosch d'eira gnü arcumandà davart dal chantun e da la confederaziun das partecipar eir vi dal proget dal provdimaint d'aua da l'anterior cumün da Ramosch. Cul savair dad hoz nu's vessa stuvü realisar quella lingia.

La radunanza va d'accord cul intent ed approvescha quel cun vusch unanima.

7900 Planisaziun dal territori

Drets da fabrica

- 8 8.1. Janett Tschlin SA
8.2. Falegnamaria Curdin Müller SA
8.3. Corporaziun d'Alp Tea Sura

8.1. Janett Tschlin SA

Il capo spiega cha la ditta Janett Tschlin SA ha inoltrà la dumonda per pudair far adöver d'üna ulteriura surfatscha culla grondezza da 254 m² illa zona da mansteranza a Sclamischo. Davo avair chattà accommodamaint in tuot ils puncts es gnü redigi ün contrat da dret da fabrica. Per pudair definir l'otezza dal fit pel dret da fabrica s'haja fixà üna valur da terrain da fr. 100.00/m². Cun ün fit annual da 2.75% resulta latras ün fit da fr. 698.50.

La radunanza va d'accord cul cuntgnü dal contrat, e til approvescha cun vusch unanima.

8.2. Falegnamaria Curdin Müller SA

Il capo spiega ch'analog a la tractanda survart ha eir la ditta Falegnamaria Curdin Müller SA inoltrà la dumonda per pudair far adöver d'üna ulteriura surfatscha culla grondezza da 542 m² illa zona da mansteranza a Sclamischo. Davo avair chattà accommodamaint in tuot ils puncts eir per quist contrat es gnü redigi ün contrat da dret da fabrica. La basa pella calculaziun dal fit dal dret da fabrica es la medemma, dimena üna valur da fr. 100.00/m². Cul listess fit annual da 2.75% resulta latras ün fit da fr. 1'490.50.

La radunanza va d'accord cul cuntgnü dal contrat, e til approvescha cun vusch unanima.

8.3. Corporaziun d'Alp Tea Sura

Il capo spiega cha la corporaziun d'Alp Tea Sura realisescha ün proget chi cumpiglia differantas masüras d'adattamaint vi dals stabels da l'Alp. Per cha'l proget po gnir finanzià tras üna banca, ha stuvü gnir definà ün perimeter, in basa al qual vegn fuormada üna surfatscha da dret da fabrica. Il capo spiega il cuntgnü dal contrat da dret da fabrica e manzuna in quist connex cha la suprastanza propuona da desister sün ün fit pel dret da fabrica. La lavur chi vegn prestada sün alp in connex culla cultivaziun dal pas-ch es a favur dal cumün e da la generalità.

La radunanza va d'accord cul cuntgnü dal contrat, e til approvescha cun vusch unanima.

0110 Legislativa

9 Varia (radunanza cumünala)

Quadern da lezchas da la coordinatura da turissem

A chaschun da la radunanza cumünala dals 25 da november vaiva Duri Janett dumondà che chi sun las lezchas da la coordinatura da turissem Martina Hänzi, Armon Kirchen, il suprastant cumünal chi suprastà al dicasteri da turissem, spiega il cuntgnü da quel quadern. Insembel culla cumischiun da turissem vegnan arrandschadas minch'on 4 sezzüdas per coordinar e sincronisar las incumbenzas e las sfidas. In quist rom sun per exaimpel gnüdas missas las fundamaintas pella realisaziun da la senda da spassegiar sù Barandias, inavant es gnü decis da far ün evenimaint pels proprietaris da seguondas abitaziuns ed id es gnü prestà lavur pella festa Naziunala a Gossau. Per evader quistas lezchas in cumün ed illa regiun es il post da coordinatura da turissem fich importanta. Martina Hänzi agiundscha a las spiegaziuns dad Armon Kirchen divers detagls da las lavursa actualas e manzuna lavurs chi sun gnüdas fattas il passà. Ils trais coordinaturs da turissem han adüna darcheu sezzüdas cumünai vlas per coordinar lur lavur.

Gisep Rainolter sustegna las fadias chi vegnan fattas per s-chaffir sportas novas. El manzuna però chi'd es eir fich important da cultivar quai chi'd exista fingià. La senda da spassegiar Magliavirüclas chi'd es drizzad'aint cun tablas d'infuormaziun fa ün fich nosch aspet. Quella stuvev gnir cultivada da maniera adeguata.

Chasa da scoula Tschlin

Duri Janett manzuna ch'el nun haja savü sch'el less rier o s'agitar sur dal cuntgnü dals protocols da suprastanza in connex cul tema da la vendita da la chasa da scoula a Tschlin. Ad el ha la posiziun da la suprastanza dat da stübgjar. Illas 4 sezzüdas chi han gnü lö illa cumischiun ha quella trattà la chosa ed es gnüda ad üna conclusiun. Quella ha la cumischiun deliberà a man da la suprastanza. La suprastanza ha criticà il resultat da las lavurs e d'eira da l'avis cha la lezcha oriunda nun es gnüda fatta.

Il capo spiega cha la suprastanza es in quist connex da l'avis cha la lezcha culla qualla la cumischiun d'eira gnüda incumbenzada nun es gnüda scholta. Consequentamaing nu d'eira la suprastanza cuntainta cul resultat.

Fadri Riatsch agiundscha cha la cumischiun ha trattà la fatschenda mo dispaschavelmaing han adüna mancà las actas necessarias chi's vaiva pretais pro l'eventuala cumpradra. La cumischiun han in seguit fat üna proposta a man da la suprastanza. Eir la cumischun es da l'avis cha la chasa da scoula a Tschlin stuvev tenor pussibilità gnir vendüda. Fadri Riatsch manzuna implü cha duos commember da la cumischiun sun sortits da quella, quai sun Duri Janett ed Angelo Andina. Our dal motiv chi'd es previs d'organisar üna sairada d'infuormaziun in quist connex, propuona el da spostar quista discussiun sün quella occurenza. Duri Janett manzuna in connex cun sia sortida da la cumischiun, ch'el nun es plü stat pront da far part a quella our dal motiv cha la cumischiun nu d'eira pronta da consultar las societats per dudir lur parair e lur bsögn in quista chosa.

Gisep Rainolter manzuna, ch'el nun inclegia co chi po exister ün contrat da fittanza pella chasa da scoula a Tschlin e cha'l fit saja gnü sisti. Che capita cun quel fit sisti in ün cas da vendita. Fadri Riatsch spiega chi exista ün contrat da fittanza culla fittadina, cha'l pajamaint da fittanza saja però gnü sisti. Quel vegn squintà cun üna eventuala cumprita tras la fittadina. El manzuna repetidamaing cha quista tractanda saja spinusa e chargiada cun grondas emoziuns e ch'el propuona sco dit da tilla spostar süll'occurenza d'infuormaziun previsa.

Dumenic Häfner mett'eir in dumonda chi saja gnü fat ün contrat da fittanza chi pussibiltescha da sistir il fit fixà. El as dumonda co cha quel fit vegn squintà e che chi capita schi nu vegn ad üna vendita da tal stabel.

Protocol da la radunanza dals 25 da november 2019

Gisep Rainolter manzuna ch'el nu's regorda cha la radunanza ha fat bun il protocol. Quai chi'd es però stat il cas. Davo la prelecziun tras il chanzlist vaiva il capo dumondà schi detta objecziuns o dumondas in connex cul protocol. Cun quai cha quai nu es il cas ha el declerà il protocol per approvà.

Cussgliaziun da fabrica – Mengia Mathis

Otto Barblan fa ün cumplimaint a la suprastanza ed als impiegats cumünals pella buna lavur prestada. In connex culla cussgliaziun da fabrica exprima el però sia malcuntantezza. In connex cun progets da fabrica illa fracziun da Vnà sun gnüts acconsentits permiss per intents chi nu's cunfan cul purtret dal cumün. Invezza nun han progets fich ragiunavels tschüff il permiss per gnir realisats. El es da l'opiniun cha'l sustegn tras la cussgliadra da fabrica nun es avuonda consistent. El manzuna eir il proget cha quella ha realisà svesa, e quai illa zona da privel. Vi da tal stabel sun gnüdas realisadas fatschadas cun fanestras incumparablas. In quist connex propuona el a la suprastanza da repassar las dumondas chi nun han tschüff il permiss e da surponderar quellas amo üna jada. El manzuna in quist connex la dumonda da Corsin Casura pella realisaziun d'üna garascha pel auto.

Il capo es da l'avis cha sur dals jüdicats da la cussgliadra da fabrica as po esser da different avis. Da trattar hozindì sainza cussgliaziun da fabrica las dumondas inoltradas nun es radschunavel. D'entrar in eventuels cas juridics sainza accumpagnamaint da fabrica füss massa ris-chà. Schi's resguarda ch'in futur gnaran realisats plüs progets da fabrica our da chasas existentas, gnarà quella sfida amo plü gronda. Quist eir sco consequenza da la reducziun da la zona chi'd es da far in connex culla revisiun da quella. Pel uffizi da fabrica sarà fich important d'intervenir plü svelto pussibel, schi vegnan constatats surpassamaints o divergenzas culs plans approvats. Il cussgliader giuridic dal cumün dal Valsot, Armon Vital, finischa sias activitats da professiun sco cussgliader giuridic, our da quel motiv es da tscherchar ün nouv, quai chi'd es üna sfida fich pretensiusa.

ACEB – Archiv cultural Engiadina Bassa

Il capo manzuna cha la radunanza vaiva fat bun als 25 da november 2019 ün contrat da cumpravendita pel stabilimaint dal Archiv cultural Engiadina Bassa a S-chadatsch culla fundaziun correspudenta. In fin hoz nun es stat pussibel da suottascriver quel contrat. La fundaziun nu dispuonan fin al di dad hoz sur da la munaida necessaria per pajar il predsch da cumprita. Sülla proposta davart da l'administraziun da suottascriver il contrat subit e reglar il möd da pajamaint nun ha la fundaziun vuglù entrar. In quist connex vaivan ils exponents temma da stuvair star bun cul posses privat per quel affar, quai chi nun es però il cas. Jon Duri Tratschin manzuna cha la fundaziun suottascriva e cumpra quel stabel pür cur chi han ils mezs.

Festa Naziunala dals 1. avuost

Il capo orientescha cha in Regiun es gnü decis cha'ls cumüns da Valsot e Scuol desistan sco consequenza da corona sün üna festa uffiziala dals 1. avuost. In Samignun chatta però lö il marchà.

Nouvs impegats cumünals

Il capo orientescha cha daspö l'ultima radunanza sun entrats Chris Denoth sco nouv collavuratur da la gruppa da mentegnimaint e da la gruppa da lavur, ed Urezza Gottschalk-Caviezel sco nouva mainascoula. El giavüscha a tuots duos bler plaschair e satisfacziun in lur novas lezchas prol cumün.

Demischiuns d'organs

Fin a la saira da quista radunanza han demischunà:

Armon Mayer (vicecapo cumünal)

Plasch Oswald (cussagl da scoula)

Milena Horber (cussagl da scoula)

Il capo manzuna in quist connex ch'el s'ha decis da candidar per ün'ulteriura perioda sco capo.

Publicaziun da l'uffizi forestal i'l Mas-chalch

Mario Denoth manzuna cha cul ultim Mas-chalch d'eira gnü publichà chi vegnan fat lavurs da cultivaziun d'ogna e cha la laina vegn laschada al lö. Cha minch'interessà das-cha svesse ir per laina per agen adöver. Displaschaivelmaing ha ün uffizi chantunal proibi da far quai uossa. Las lavurs sun gnüdas spostadas sülla fin da lügl. Davo quel termin as po ir pella laina sco publichà i'l Mas-chalch.

7556 Ramosch, 29.07.2020

Il capo:

Il manader administraziun: